

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: BREV TIL: Heiberg, Johan Ludvig FRA: Heiberg, Johanne Luise (1855-07-31)

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "BREV TIL: Heiberg, Johan Ludvig FRA: Heiberg, Johanne Luise (1855-07-31)", i *Fra det Heibergske Hjem*, J. H. Schultz Forlag, s. 421. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002922578-000-shoot-L0029225780000093.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Fra det Heibergske Hjem

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Tirsdag d. 31. Juli 1855. Dresden.

God Morgen, min kjære Ludvig! I Aftes kom vi tilbage fra det romantiske sachsiske Schweitz, der langt overgik min Forventning. Uagtet min Træthed efter den anstrængende Tur, gik jeg for første Gang i lang Tid sildig i Seng. Jeg sagde vel Godnat til de Andre i god Tid, men da jeg blev ene paa mit Værelse, hvis Vinduer vender ud mod et stort Torv, faldt jeg i Tanker over den dejlige Stjerne-Himmel og især over den lille Alcor i Karlsvognen, der just stod lige for Vinduet. Det faldt mig da ind, at det allerede i Aar er dens Sølvbryllup, thi det var omtrent Aaret førend vort Bryllup, at jeg gjorde Dig opmærksom paa den lille Stjerne, som Du dengang ikke kjendte, og gav Dig denne Gave. Den stod i Aftes, tiltrods for den lyse Sommernat, saa klar og bestemt og blinkede ned til mig, at jeg ret syntes den indgav mig Mod og Haab for det kommende Aar. Paa denne Aften for 24 Aar siden bad jeg saa inderligt til Gud, at han vilde være med os begge, og det samme gjorde jeg i Aftes, da jeg omsider gik til Ro. Uagtet min sildige Gaaen til Ro og min store Træthed sidder jeg nu her, omtrent paa samme Tid da vi gik i den lille Have ved Volden og ventede paa Vognen, der skulde føre os til Slingerup. Dengang var Himlen mørk og regnfuld, i denne Morgen er Himlen klar og blaae, gid ogsaa det maa være et godt Omen for vort ny Aar. Dette er anden Gang vi ere adskilte paa vor Bryllupsdag — dog her maa Ordsproget virkelig ikke slaae ind: Alle gode Ting ere tre, thi det er ikke godt, og jeg haaber vist, at vi til næste Aar atter skal være sammen paa denne vigtige Dag. Da jeg absolut vilde skrive til Dig paa denne Dag, var det nødvendig at staae saa tidlig op, thi den gode rare Suhr er uudtømmelig i Forslag om, hvorledes Dagen skal helligholdes, for at jeg ikke skal føle Savnet af Din Fraværelse al for tungt. Nu er det vel vist, at Intet kan erstatte mig dette Savn, men dets. 422gjør unægtelig godt at møde saamegen Godhed og Hengivenhed som denne Ven yder mig. Jeg havde i Aftes en lang fortrolig Samtale med ham, hvori han var saa aaben og elskværdig at det ret rørte mig. 1) Han bebreidede sig sin Kulde mod sine Nærmeste, og sagde: At han her havde meget at angre, og at ikke Een af hans egne havde formaaet at løse hans Tunge til saa aabne Meddelelser, som han udtalte for mig. Jeg bebreidede ham i milde Udtryk denne Feil, der gjorde dem saa ulykkelig, som den gik ud over, og da jeg forlod ham, kyssede han min Haand ganske rørt og sagde: Gud velsigne Dem. Det sidste Ord jeg saaledes, min Ludvig, hørte i mit gamle Bryllupsaar, var en Velsignelse af en god og trofast Ven, hvilket jeg ogsaa vil ansee som et godt Tegn for mit ny Aar. Suhr og Bang reiser først herfra i Morgen, da han absolut vil være med mig paa denne Dag. Den gode Suhr taler altid, og saaledes ogsaa i Aftes, om et Udtryk der laae i mine Øine engang, da vi helligholdt vor Bryllupsdag paa Sølyst, og vi to drak et Glas sammen. Jeg kan aldrig glemme — siger han — dette Udtryk, og jeg syntes i dette Øieblik, at Heiberg var det lykkeligste Menneske, thi en Kone der efter saa mange Aars Ægteskab seer paa sin Mand med saadanne Øine, er i Sandhed lykkelig. Den stakkels Suhr! og den stakkels Fru Suhr! De er dog i Sandhed ulykkelige. Et saadant Baand, der mod Graven løses meer og meer, det er dog frygteligt. Nei, min egen kjære Ludvig; løses skal ikke vort Baand, om ogsaa der kan komme smaae Knuder som det undertiden kan være vanskeligt nok at pille fra hverandre.

I dette Øieblik blev jeg afbrudt af Anthon, der med et glædestraalende Ansigt holdt et Brev i Veiret og sagde: See her hvad jeg bringer Dig paa Din Bryllupsdag. Kl. er nu otte, samme Tid som vor Vogn var bestilt til at komme for 24 Aar siden, men som udeblev — og den Glæde hvormed jeg aabnede Dit Brev udeblev ogsaa. Du er vred i dette Brev og det bragte mig Taarer i Øinene. Det er dog Synd at skrives. 423mig ukjærligt til i det Brev, som Du selv har beregnet skulde komme mig i Hænde i Dag. Du maatte heller have opsat at skrive, det er dog saa tungt paa saadanne Dage at begynde dem med Sorg. Dog nu har jeg tørret mine Øine af og haaber, at Din Stemning i Hjemmet er bedre imod mig i Dag end den var i Fredags og at Du alt saa smaat fortryder denne Haardhed imod mig paa denne Dag. At skrive til hinanden er dog en mislig Sag. Det gaar omtrent hermed som med at tale til en døv; meget som ved Talens Modulationer formildes, ved Øiets Udtryk forklares, bliver haardt og skurrende, naar det skal skrives ind i Øret, og de blødere Bøininger derved gaae tabte. Saaledes er det gaaet mig med det Brev, som Du kalder spydigt, det var ikke saa spydigt som de kolde Bogstaver lod til at være, og som Du har opfattet det. Min egentlige Feil bestaaer i, at man ikke skal spørge, naar man ikke er glad, thi en Latter bliver falsk, naar der staaer Taarer i Øinene. Dog jeg har jo altsaa Uret og derfor er det ogsaa billig, at jeg straffes derfor. Nu vil jeg atter tage Dit næstsidste Brev frem, det, som modtog mig her i Dresden og som gjorde mig saa godt og virkede saa beroligende paa mig. Dette vil jeg nu atter læse i Dag og betragte som min Brudegave, og som det Brev der gjorde, at jeg forkortede Dagene i det sachsiske Schweitz for at være her tilbage paa min Bryllupsdag, hvor et Brev af Dig var mig lovet. Beskrivelsen af det sachsiske Schweitz maa nu vente, til vi tales mundtlig ved. Tag imidlertid imod disse Blomster som jeg plukkede til Dig der imellem Bjergene. Paa enhver Høide, hvor Udsigten var skjøn, ønskede jeg Dig ved min Side, thi at nyde noget godt uden Dig er dog altid kun en halv Nydelse for mig; nu vil jeg imidlertid gjøre mig Umage for at nyde mine halve Nydelser, som den gode Suhr i Dag vil berede mig, saa godt som muligt.

Schön in Kleidern musz ich kommen,
Aus dem Schrank sind sie genommen

s. 424Weil es heute Festtag ist;
Niemand ahnet, dasz von Schmerzen
Herz im Herzen
Grimmig mir zerrissen ist. 1)

Jeg har kysset Dit Billede som jeg fører med mig og sagt: God Dag, Du haarde kolde Mand, som jeg tiltrods for Din Kulde dog holder saa meget af.

Tirsdag Aften.

God Aften og god Nat! Inden jeg gaaer i Seng vil jeg ende mit Brev til Dig, saa har jeg begyndt og endt Dagen med Dig. I Formiddags bragte Suhr mig en pragtfuld Bouquet Blomster, som han selv havde bestilt hos en Gartner til en Brud, hvorfor der ogsaa var sat Myrther imellem Blomsterne. Til Middag drak vi Din og Din Moders Skaal i Champagne, og i Aften har jeg for første Gang været i Theatret, og Gud bedre det, hørt den afskyelige Opera Robert. 2) I Aften efter Operaen, hvoraf vi kun hørte det halve, skulde vi kjøre ud til en Folkefest, men jeg bad om at være fri, da jeg trænger til Ro og Hvile. I Formiddags besaae vi ogsaa Der grüne Gewölbe, med alle de kostelige Brillanter og Smykker etc. — — etc. — —. Suhr vilde absolut, at jeg skulde kjøbe mig en smuk Brudegave, hvilket imidlertid dog nu er opsat. Du seer altsaa at Forlystelser har jeg havt nok af i Dag, men det vilde ikke rigtig gaae med Lystigheden. Jeg har dog skjult mit Mismod for de Andre, saa godt som det lod sig gjøre, men Taarerne ere dog ofte steget mig op i Øinene i Dag, og nu da jeg endelig er ene og sidder her og skriver til Dig, er det mig ikke muligt længer at holde dem tilbage, og det behøves jo heller ikke mere. De er saa alvorlig, min lille Frue, i Aften, sagde Suhr da jeg sagde ham Godnat, og jeg synes ordentlig, at De er bleven mager i de sidste Dage; min Forstillelse har altsaa ikke holdt ud til Enden, saa jeg heraf. Nu vil jeg atter i denne eensomme Aftentime læse dets. 425første Brev, jeg modtog her i Dresden fra Dig, og derpaa begive mig til Ro.

See saa! Nu har jeg ikke alene læst det første Brev, jeg modtog her i Dresden, men ogsaa det jeg modtog i Dag. Brevet fra i Dag bedrøvede mig mindre i Aften end i Morges, det kom vel af, at jeg aabnede det med saa glade Forventninger i Morges og følte mig derfor desmere skuffet.

Det er jo rart, at vi har faaet en lille Familie i Haven. Pindsviin er jo gode uskyldige Dyr. Du spørger til mit Befindende? Det er ikke saa godt, som jeg ønsker det. Jeg har ofte Smerter hist og her i Mave og Sider, men det gaaer vel over, naar jeg kommer hjem.

Tak endnu engang for Dit første Brev som jeg modtog her i Dresden, og har jeg gjort Dig Uret med mine Tvivl og med mit Mismod, da beder jeg Dig nu i denne sildige Aftenstund og paa denne Dag ikke at tænke med Vrede paa mig, thi Du veed, at det kan jeg slet ikke taale. Jeg veed ikke, hvad det er for et ulykkeligt Mismod der er kommet i mit arme Sind, men jeg forsikkrer Dig, at jeg ofte i Sommer er vaagnet om Morgenen med Taarerne løbende ned af Kinderne, inden jeg endnu var ret vaagen eller havt en Tanke om noget som helst. Og nu God Nat, min kjære Ludvig! Jeg gaar roligere i Seng efter atter at have læst Dine to Breve. Nu vil jeg endnu engang kaste et Blik ud af Vinduet og hilse paa den lille Aloor. Du tænker vist med Venlighed paa mig i Aften, og med denne Tro vil jeg nu gaa til Ro. God Nat, min egen kjære Ludvig.

Torsdag Formiddag, 2. August 1855.

Det var en Overraskelse, kjæreste Hanne! Pakken og Brevet vare som faldne fra Himlen ned paa Kaffebordet, og jeg veed endnu ikke, hvem der har besørget dem, eller paa hvad Maade det er skeet. Ved Siden af dem stod en uhyre stor Jules. 426kage, som Marie Welding havde sendt. Man er virkelig for god imod mig; det er meer, end jeg fortjener. Min Moder gav mig et Par hvide Handsker, Din Moder sendte mig, Dagen efter, en smuk Proptrækker med Elfenbeensskaft. Caroline havde overvundet sin Pindsviinsfrygt, og havde sat en Krands af Roser omkring den Æske, der var kommen fra Dig. Saaledes have Alle kappedes om at glæde mig paa denne Dag, og allene jeg selv har Intet gjort, thi hvorledes skulde jeg bære mig ad med at faae en Pakke til Dresden? Du har vist heller ikke ventet det, thi Du kjender min Ubehjælpelighed. Tak for Brevet, for Fiirkløveren, for alle de smukke og rare Ting, som laae i Æsken! Handskerne ere jo uforlignelige, og Lommetørklædet meget smukt, men jeg har ikke føiet Dig i at bruge dem paa selve Dagen; jeg fandt det bedre at anvende dem første Gang, efter Din Hjemkomst. Derimod røg jeg Sigaren om Aftenen i Haven, efter at være kommen hjem fra Vincent, 1) hvor jeg i al Stilhed tømte en Skaal for Dig og Dagen. Sigaren var udmærket fortræffelig, jeg vilde nok have tusinde af den Sort. Under dens blaalige Røgskyer, hvorigjennem Maanen og Jupiter skinnede, lod jeg min Hilsen til Dig opstige. Der er ingen Tvivl om, at Noget af Røgen er kommet til Dresden, men det har ikke været saa Meget, at Du kunde mærke det i Øinene, om Du ellers har kunnet mærke det. Uhrnøglen er meget smuk, men den kan ikke bruges til mit Gulduhr, thi dette trækkes op med en Stift, ikke med en Pibe, som andre Uhre. Derimod har jeg sat den i Baandet af det Sølvuhr, som jeg gaaer med om Morgenen, og hvortil den passer meget godt. Hvad den gode Hund angaaer, tvivler jeg dog paa, at Du har seet saaledes ud, da Du ventede paa Brev. Bedrøvet seer den heller ikke ud, men meget trofast med sit Hareskaar. Endelig har den lille Fjer ogsaa glædet mig ved sin beqvemme Indfatning. Kort sagt, Tak for den hele Overraskelse!

Jeg har nu en, som mig synes, god Plan til den første Fores. 427stilling i den fornyede Theaterbygning, nemlig: Poul Møllers Lystspil »De opdigtede Historier«, og »Fritz i sin Leir«, det samme Stykke, som Du engang har læst under Titel af »Natten før Slaget ved Torgau«, men meget omkalfatret, for største Delen af mig selv. 1) Her kommer udentvivl Mantzius til at spille Frederik den Store. Imellem Stykkerne, som begge ere Een-Acts Stykker, et musikalsk Divertissement, som blot skal bestaae af udvalgte Nummere af en eller

anden classisk Opera, der ikke hører til Repertoiret, f. Ex. Spohrs Jessonda, og hvori Mad. Fossum og alle de første af vore Operister skulle fremtræde. 2) Saaledes faaer da Publicum strax baade Virkningen af Talen og Sangen at høre i det fornyede Local. Og det kan betragtes som det første Skridt til at realisere min tidligere Plan til Concerter, der concurrere med Musikforeningens, og som hver Gang helst maae holde sig til en eneste Opera, altid af dem, som ikke opføres eller skulle opføres. Dette er Nytt for Publicum, og vil sikkert behage; det er strax Noget til at sætte i Stedet for de Indskrænkninger i Repertoiret, som Omstændighederne have fremkaldt. Du bliver fri i begge Stykker. Derimod har jeg tænkt, at Jfr. Juul kunde debutere som Elskerinden i det andet Stykke; thi med hendes Fremtræden i »Elverhøi« seer det misligt ud, efter de Prøver paa hendes Sang, som jeg har hørt hos Bredahl, med hvem hun nu daglig synger. 3) Jeg har, efter nøiere Overveielse, opgivet at forlænge Ferien; jeg lader det blive ved Bestemmelsen, at Alle skulle være her den 15. August. Der kan da strax holdes Oplæsninger, og Roller uddeles. Jeg formoder, at Saisonen kan begynde omtrent den 16. September. Der bliver da Tid til at prøve begge de nye Stykker og maaskee Meer endnu, saasom »Feiltagelserne« eller »Frieren og hans Ven« eller »Capriciosa«. Rollebesætningen i de to nye Stykker bliver saaledes, at Ingen kommer til at spille i dem begge. 4)

Alt Dette kan Du nu overveie paa Østersøen, der, som 428 jeg haaber, vil vugge Dig mildt, og ikke gjøre Oprør, som paa Udveien. Dette Brev faaer Du nemlig i Stettin, thi jeg finder det dog raadeligere at skrive derhen end til Berlin. Jeg opsatte gjerne at afsende dette Brev, indtil jeg har faaet det næste fra Dig, hvilket jeg venter idag over Lübeck; men jeg er nødt til at afsende disse Linier om et Par Timer med det samme Skib, som skal hente Dig i Stettin. Suhr og Bang komme jo ogsaa paa Søndag, men fra Kiel, som det hedder. Saa skal vi altsaa paa Onsdag til Sølyst, kan jeg vide. Saa vil jeg haabe, at Din Broder bliver indbudet, og at Fru Suhr bliver vred over den nye Tilvæxt i Selskabet, over at hendes Hercules trækker en Rosas med sig. 1)

Og nu for sidste Gang skriftligt Farvel! Snart haaber jeg paa et mundtligt Goddag og Velkommen. Jeg venter at modtage Dig paa Toldboden, hvor en Vogn skal holde til Din Afbenyttelse. Farvel saa længe! Tak for Dine Breve, Tak for Dine Gaver, men især Tak for Din Tilbagekomst!

Din
J. L. Heiberg.

Den 5. August 1855 kom Fru Heiberg hjem, og dermed var de to Somres indholdsrige Brevveksling afsluttet. Endnu er bevaret en Billet fra disse senere Aar. Den er fra Fru Heiberg og dateret 28. Oktober 1860, men da Heiberg døde 25. August 1860, kan Dateringen ikke være rigtig; Aarstallet maa være en Fejlskrift. Billetten er sandsynligvis fra 1859. 2)